

Можем да открием седем проблема, които са не само загадки за науката, но тайни на битието като Божие творение и промисъл.

И второ - наличие на ненулев космически микровълнов фон, който според една версия е реликтов излъчване от ранния стадий на вселената, а според другата е краен резултат от излъчването на всички звезди във вселената.

Най-удивителното следствие от откриването на микровълновия фон е, че съществува "начало" на вселената във времето, под което се разбира начало на разширяването от доста малка област, практически от една точка.

Какво все пак се е случило в началото? Теоретичният физик Джордж Гамов през 1921 г. предполага, че разширяването за-

Се се прообла в наук

започва да се прави по-късно само за теорията на Дарвин, според когото еволюцията е от по-прости към по-сложни видове). Проблемът за възникването и историята на вселената се изследва в трудовете на А. Айнщайн и днес се разглежда в трудовете на много учени. Известни са няколко версии за произхода на вселената, от които тук ще посочим две:

Според първата (стандартната) - вселената се разширява и се охлажда, при което съществува 10-20 млрд. години.

Според втората - вселената е доста по-млада (10-20 хиляди години) и скоростта на светлината намалява постепенно поради изменение във физическите свойства на вакуума.

Най-убедителните доводи против модела на вечно съществуващата вселена са: първо - действието на втория закон на термодинамиката, което неизбежно води до топлинна смърт на вселената.

почва от свръхплътно горещо състояние, резултат от т. нар. Голям взрив, с който се смята, че започва историята на вселената. Началното състояние при този модел се постулира като догма - вселената е възникнала и е започнала да се разширява от някакво свръхгъстено и свръхгорещо състояние. Но какво точно представлява подобно състояние е неизвестно. Тази начална точка от възникването на вселената, когато физически величини като температура, налягане, плътност на енергията и т.н. достигат огромни стойности, е особен момент, при който "физическите" процеси не се описват чрез законите на физиката и не се разглеждат.

Именно в обсега на това "начало" на времето, по-точно от 0 до 10-44 сек. (според т. нар. Планково време), се коренят проблемът за произхода на света и дилемата на избора:

а) Разумен замисъл (Бог) е сътворил вселената и законите на нейното функциониране от нищото по свръхестествен начин.

Всички те са свързани с историята на битието - на вселената и на човечеството. В по-малка или по-голяма степен имат отношение и към естествознанието. А тяхното тълкуване и насоката, в която се търсят решенията им, неизбежно се влияят от мирогледа на изследователите.

I ПРОБЛЕМ

От периода на Просвещението до към 1920 г. натуралистите смятат, че вселената съществува и се движи вечно, по някакъв начин се променя, но като цяло еволюцията няма определена насока (изключение

б) Вселената възниква от внезапната флукутация (отклонение от равномерно-то разпределение на молекулите), причинена от ирационална случайност. Така началната точка се формира от нищото и това се обосновава чрез псевдонаучни спекулации, които са в пълно противоречие с факта, че тогава законите на физиката още не са действали.

С това са тясно свързани по-конкретният проблем за произхода на Земята и космоса около нея и следващата дилема:

а) Земята с биосферата и видимата част от вселената е сътворена свръхестествено за шест дни.

а) Или да вярват, че нашата единствена вселена е сътворена от Бога, а човекът е създаден да я управлява от Божието име.

б) Или да смятат, че паралелно съществуват безброй вселени, а ние съществуваме и сме убедени, че нашата вселена съществува само защото непотторима случайна комбинация от параметрите и свойствата ѝ е позволила появата и живота на човека.

Тази гледна точка, основана на вярата в абсолютно ирационална случайност, явно не е най-доброто тълкуване и все по-малко хора я приемат.

мето е един от най-старите и трудни проблеми в естествознанието. Като пример можем да посочим отдавна възникналите въпроси:

1. Защо във всички части на видимата вселена времето тече необратимо – от миналото към бъдещето?

2. Неизбежни ли са стареенето и смъртта на всички живи организми?

3. Тези процеси заложили ли са генетично и възможно ли е да се промени изкуствено вътрешният код на организма, така че той да стане безсмъртен?

Оказва се, че ходът на времето не се определя от някакъв единствен физически процес, а посоката е общо свойство на времето, което има много прояви. Сред физиците се налага мнението, че законът на ръста на ентропията (вторият закон на термодинамиката) е общ за всички затворени системи, включително за цялата вселена, следователно поради ръста на ентропията нейната топлинна смърт в една или друга форма е неизбежна.

Какви все пак са причините за реалната необратимост във времето на всички макроскопични и космически процеси, въпреки че за всички микроскопични процеси времето е практически обратимо? Липсата на еднозначен научен отговор на този въпрос особено изостря проблема за светогледния избор, най-много във връзка с бъдещето на вселената и човека.

Нека направим богословски анализ на проблема, без да се ограничаваме само с материалната вселена, а като отчитаме духовните действия на човека, създаден по образ и подобие на Бога, за да управлява творението от Негово име.

Ако законите на термодинамиката са създадени от Бога, докато е сътворявал вселената, след сътворението на живия свят до грехопадението на човека Светият Дух е възстановявал порядъка в природата и е осигурявал безсмъртието на човека не като е отменял втория закон на термодинамиката, а като е внасял чрез творческите Си действия организираност в живота и го е поддържал.

деем ема ама

б) Слънчевата система заедно със Земята се е зародила случайно. Последвала е еволюция, при която възниква биосферата в резултат от някакъв ирационален процес на самоорганизация, който все още не е ясен за науката.

II ПРОБЛЕМ

При природонаучните изследвания се натрупват огромно количество данни, показващи недвусмислено, че основните физически параметри и свойства на вселената трябва да са безкрайно точно настроени така, че да осигурят възможността за съществуване на човешкия живот. От 70-те години на XX в. в науката става популярен т. нар. антропен принцип, според който, за да е възможно съществуването на човека, стойностите на физическите константи трябва да са в много тесен диапазон. Ако те са били съвсем малко по-различни от съществуващите, животът не би бил възможен. Тези заключения отново изправят учените пред светогледен избор:

Има и мнения, че вселената, която виждаме, сякаш е създадена от самите нас като наблюдатели и не съществува независимо от нас. Подобно гледище, типично за идеологията „Ню ейдж“, търси подкрепа в спекулации от областта на квантовата механика. Но според тази наука наблюдателят не придава „реалност“ на наблюдавания обект, а само избира онзи аспект от реалността, който иска да наблюдава. Но като се има предвид необратимостта на времето (виж III проблем), влиянието на човека върху събития преди неговата поява не е възможно, затова науката не подкрепя твърдението, че човек е сътворил вселената.

III ПРОБЛЕМ

Това е съвкупност от тясно свързани проблеми. Първият е свързан с физическата обосновка за нарастването на ентропията (безпорядъка) според втория закон на термодинамиката, а вторият - с необратимостта на времето и неговата насоченост от миналото към бъдещето не само на земята и в близкия космос, но и в цялата вселена. Необратимостта на вре-

Във всичките разглеждани случаи, човекът неизбежно е изправен пред светогледен избор: свръхестествен Разумен замисъл (в сътворението на света и човека и в спасението му) или ирационален случай (сляп или необясним).

Но след грехопадението, т.е. след като човекът се отделя от Бога, Светият Дух вече поддържа реда и живота само частично и човекът губи физическото си безсмъртие. Макар че хората в значителна степен не управляват творението, те все още продължават да влияят върху него. Едва след Второто идване на Исус Христос, когато ще бъде създадена нова вселена, Светият Дух отново ще започне да действа в нея, а спасеният човек пак ще придобие физическо безсмъртие и ще управлява творението вечно, заедно с Христос в сиянието на Неговата слава.

IV ПРОБЛЕМ

Друг сериозен проблем на естествознанието е естественото физико-химическо обяснение за произхода на биологичния живот. Досега никой не е могъл да разработи модел за произхода дори на една самовъзпроизвеждаща се клетка, какво остава за цялата земна биосфера с нейния генетичен код. Опитите на някои учени за компютърно моделиране и симулация на различни версии на земната еволюция и еволюцията на някои космически процеси, включително самозараждането на живите клетки с последвалата панспермия (според тази хипотеза пространството е наситено със спорите на микроорганизми, които могат да дадат начало на нов живот), не са довели до строго научни изводи. Реална наука за естественото самозараждане на биологичния живот (като се започне от една

клетка и се стигне до земната биосфера) не съществува.

V ПРОБЛЕМ

Известно е рязкото противопоставяне между учението на Дарвин за еволюцията от по-прости към по-сложни видове, което подкрепят повече от 130 години мнозина (но не всички) биолози, и учението за Разумния замисъл, създал всички видове (родове) в земната биосфера. Тук ще се ограничи само с очевидните факти:

1) Досега не е известен нито един безспорен научен факт в подкрепа както на теорията за еволюцията от прости към сложни биологични видове (която по тази причина остава непотвърдена хипотеза), така и на възгледа за спонтанно самозараждане на биологичния живот изобщо.

2) Учението за биологична еволюция, при която видовете се усъвършенстват (макроеволюция), е в противоречие с ръста на ентропията според втория закон на термодинамика.

VI ПРОБЛЕМ

Възможно ли е да се даде естествено обяснение за самозараждането на духовния живот на човека? Дори ако бяха открити липсващите звена (неизвестни примати, морфологически и по структура на мозъка подобни на човека), това не би означавало, че има и духовно подобие. Човек е двойствено същество – биологично и духовно, – той притежава абстрактно мислене, самосъзнание и език с граматическа структура, каквито не се срещат при нито едно животно. Всички опити да се намери физическо подобие между приматите и човека като основа на учението за еволюцията пропускат да забележат бездната между човека и животните поради липсата на духовен живот у тях.

В последните си статии Алберт Айнщайн описва пропастта, разделяща конкретния логически свят на физическите обекти от абстрактния свят на понятията, идеите и хипотезите, която не може да бъде преодоляна от никаква материалистична еволюция.

Распространената в бившия Съветски съюз "трудова хипотеза" на Ноаре – Енгелс – Маркс за превръщането на маймуната в човек и утвърждаването на т. нар. исторически материализъм, постулиращ първичността на материалната социално-икономическа база и вторичността на духовната надстройка в обществото, не издържа сериозна критика. Теорията за случайното зараждане на духовния живот, както и теорията за закономерното му зараждане в материалната (биологична и социална) база без приток на разумна информация отвън изискват много повече сляпа вяра, отколкото предположение за Разумния Създател. А многобройните в последно време опити за компютърни симулации на сякаш реалното самозараждане на духовния живот свидетелстват за мисловното творчество на човека, който е сътворен по образ и подобие на Бога, а не за някакъв ирационален и спонтанен скок, породил самозараждането му. Според Библията човекът като единно телесно-духовно същество е създаден от Бога не от животински предци, а чрез две специфични действия: телесно (от неорганично вещество) и същевременно духовно (Бог му вдъхва живот – Бит. 2:7).

VII ПРОБЛЕМ

Фактът на Христовото възкресение предизвиква особено остро необходимостта от светогледен избор. Новозаветното свидетелство за възкресението на Исус Христос отдавна е подкрепено съгласно академичните критерии на историческата наука въпреки съмненията и възраженията на натуралистите. Нещо повече, в сравнение с която и да било книга от античността и според сравнителния анализ на християнски и съвременни на тях нехристиянски източници, които описват живота и възкресението на Исус Христос, в Новия Завет има най-голямо съвпадение при датиранието на представените събития и датиранието на най-ранните копия, има най-голямо количество най-ранни копия и най-голяма точност на съответствия между тях. Това е толкова силно предизвикателство за нехристияните, че те предпочитат да го избягват.

Натурализмът не може да обясни възкресението на Христос, Който като Божият Син е участвал в сътворяването на вселената и законите на природата, затова стои над тях. Самите факти на Не-

говата жертва и възкресението Му имат най-важна роля в духовното новораждане на хората, приели тази жертва, която възстановява единството им с Бога и ги приобщава към вечния живот с Него.

Всички опити на историци нехристияни, като се започне от основателите на марксизма-ленинизма, да дадат обяснение за произхода на християнството само въз основа на социално-икономически или свързани с религиозна нието причини, без да вземат предвид историческите свидетелства за земния живот и възкресението на Исус Христос, неизменно се провалят.

Във всичките случаи, които разгледахме, човекът неизбежно е изправен пред светогледен избор: свръхестествен Разу-

мен замисъл (в сътворението на света и човека и в спасението на човека) или ирационален случай (сляп или необясним), или уж закономерно самозараждане на по-високото равнище от по-ниското при едновременната деградация на битието (ръст на ентропията в цялата вселена и засилване на духовната деградация у хората, отхвърлили Христовата жертва).

Теорията за Разумния замисъл много по-добре обяснява проблема за произхода на всички нива, както и пътя за спасението на хората, отколкото който и да било възглед за случайно или ирационално скокообразно възникване на вселената и на природните закони от нищото, на живото от неживото, на духовния живот от биологичния или социалния и

т.н. При това няма никакво противоречие между наука и богословие. Богословието изучава Бога и Неговото откровение в Библията - за сътворението на света и природните закони, за грехопадението и спасението на човека. Науката изучава вече създадените природни закони, действащи в естествения ход на събитията от сътворения свят (естествознание), и историческите свидетелства и документи за тях (история).

Владислав Олховски

доктор на физико-математическите науки, специалист по ядрена физика

Християнска програма “ДВАНАДЕСЕТ СЪПКИ”

>> ПРОДЪЛЖЕНИЕ ОТ СТР.15

7. Смирено молихме Бога да поправи нашите негодности. *„Искайте и ще ви се даде; търсете и ще намерите; хлопайте и ще ви се отвори“ (Мат. 7:7).*

8. Съставихме списък с всички хора, на които сме причинили зло. С цялото си сърце желаем да ги възмездим за всичко, което сме им сторили. *„Не оставяйте на никого длъжни в нищо освен един друг да се обичате, защото който обича другия, изпълнява Закона“ (Римл. 13:8).*

9. Лично възмездихме тези хора за причиненото, където беше възможно, освен в случаите, когато това можеше да навреди на тях или на някой друг. *„Следователно и ние, като сме обиколени от такъв голям облак свидетели, нека отхвърлим всяко бреме и греха, които лесно ни оплита, и с търпение нека тичаме на очертаното пред нас поприще“ (Евр. 12:1).*

10. Продължавахме да анализираме себе си и когато допускахме грешки, веднага признавахме това. *„Който крие престъпленията си, няма да успее, а който ги изповядва и оставя, ще намери милост“ (Пр. 28:13).*

11. Стремяхме се в молитва и размишления да задълбочим съзнателното си общение с Бога, като се молихме да познаем Неговата воля, която предстои да изпълним и Той да ни даде сили за това. *„Блажен онзи човек, който... се наслаждава в Закона на Господа и в Неговия Закон се поучава ден и нощ“ (Пс. 1:1-2).*

12. Като успяхме да се пробудим духовно, се стараехме да предаваме смисъла на нашите идеи на други хора и да прилагаме тези принципи във всичките си действия.

„И така, идете и създавайте ученици измежду всички народи и ги кръщавайте в името на Отца и Сина, и Светия Дух, като ги учите да пазят всичко, което съм ви заповядал. И ето, Аз съм с вас през всички дни до свършека на века“ (Мат. 28:19-20).

